

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jaroslava Škopka a soudců JUDr. Ondřeje Szalonnáse a Mgr. Jaroslavy Křivánkové ve věci

žalobce: O. P., nar. X,
st. příslušnost X,
v ČR bytem X,
*zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.,
se sídlem Poděbradská 173/5, 190 00 Praha 9,*

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7,

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, který je spatřován v tom, že žalovaný vrátil žalobci coby nepřijatelnou jeho žádost o poskytnutí dočasné ochrany ze dne 16. 2. 2024,

takto:

- I. Zásah žalovaného, který žalobci coby nepřijatelnou vrátil jeho žádost o poskytnutí dočasné ochrany ze dne 16. 2. 2024, byl nezákonný.
- II. Žalovanému se přikazuje, aby obnovil stav před vrácením žádosti o dočasnou ochranu žalobci.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Předmět řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

1. Žalobce se domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřuje v tom, že žalovaný dne 16. 2. 2024 posoudil coby nepřijatelnou jeho žádost o dočasnou ochranu coby osoby blízké poživitele dočasné ochrany podle § 52 zákona č. 221/2003, o dočasné ochraně cizinců (dále též jen: „ZDOC“), a to dle § 5 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace (dále též „*lex Ukrajina*“). Navrhuje, aby soud rozhodl, že tento zásah byl nezákonný, a současně uložil žalovanému obnovení stavu před vrácením žádosti o dočasnou ochranu.

Obsah žaloby

2. Žalobce uvedl, že z Ukrajiny vycestoval dne 23. 2. 2024, tedy jediný den před zahájením invaze vojsk Ruské federace. Téhož dne také vstoupil do Schengenského prostoru. Zprvu disponoval dočasnou ochranou na území České republiky, ale ta mu byla posléze zrušena, protože o ni požádal také na území Nizozemska. Dne 16. 2. 2024 navštívil KACPU (Krajské asistenční centrum pomoci Ukrajině) v Plzni, kde požádal o udělení dočasné ochrany dle § 52 ZDOC, přičemž žalovanému předložil také přípis k žádosti, dokumenty prokazující naplnění podmínek citovaného ustanovení a plnou moc. Žádost však nebyla žalovaným nabrána, formulář mu byl vrácen s tím, že žádost je nepřijatelná, aniž by žalovaný vyznačil konkrétní důvod její nepřijatelnosti. Současně s tím žalobce obdržel od Policie ČR výjezdní příkaz a musel uhradit pokutu za nelegální pobyt ve výši 5 000 Kč.
3. Podle žalobce není akceptovatelné, aby jediným důvodem nepřijatelnosti jeho žádosti o dočasnou ochranu byla skutečnost, že Ukrajinu opustil již 23. 2. 2022. Nepodával totiž tuto žádost sám za sebe ve smyslu § 3 odst. 1 *lex Ukrajina*, ale z důvodů hodných zvláštního zřetele dle § 52 ZDOC. Přitom otázka, zda jeho případ je skutečně hodný zvláštního zřetele, by měla být prozkoumána ve správním řízení, nemůže se jednat o důvod nepřijatelnosti. V tom žalobce odkázal na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 25. 7. 2022, č. j. 59 A 45/2022-30, který řešil podobný případ. Žalobce také poukázal na to, že spolu se žádostí předal žalovanému další podklady, jimiž mínil prokázat, že již od roku 2019 sdílel na Ukrajině společnou domácnost se svou družkou, s níž nyní nadále bydlí i v České republice. Vyhodnocení takové žádosti by proto neměla činit úřední osoba tzv. od stolu, i když žalobce Ukrajinu opustil jeden den před zahájením ruské invaze. Tento postup navíc žalobci znemožňuje efektivní soudní obranu, protože vůbec neví, jakými úvahami v rámci § 52 ZDOC byl žalovaný veden.
4. Z ustanovení § 52 ZDOC žalobce dovozuje, že pojem „trvale žili“ musí být vykládán extenzivně s ohledem na celkový kontext vztahu partnerů. Žalobce se svou družkou tvoří pár od roku 2016 a od roku 2019 spolu žijí ve společné domácnosti. To nelze smést se stolu s poukazem na to, že přesně v den zahájení ruské invaze na Ukrajinu spolu nežili, protože žalobce z Ukrajiny odcestoval o jeden den dříve. Nelze přehlédnout, že spolužití žalobce a jeho družky navíc nadále pokračuje na území České republiky. Měl-li navíc žalovaný nějaké pochybnosti o jejich vztahu, měl žádost nabrat a věc prozkoumat ve správním řízení.
5. Žalovaný také pochybil, když na formuláři žalobcovy žádosti vůbec neuvedl konkrétní důvod její nepřijatelnosti. Pokud by jím snad mělo být udělení dočasné ochrany v jiném členském státě EU, neobstojí u žádosti podané podle § 52 ZDOC. V tom žalobce odkazuje i na správní praxi žalovaného. Totéž plyne i z čl. 15 odst. 2 Směrnice Rady 2001/55/ES ze

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími. Dočasná ochrana udělená v jiném členském státě není překážkou.

6. Stejně tak nemůže být překážkou v udělení dočasné ochrany ani to, že žalobce opustil Ukrajinu jeden den před zahájením ruské invaze. I to by bylo v rozporu s praxí žalovaného při udělování dočasné ochrany za účelem sloučení rodiny dle § 51 ZDOC. V těchto případech žalovaný nepožaduje (neboť to také nevyžaduje zákon, stejně jako v případě § 52 ZDOC), aby i ten, kdo se slučuje na držitele dočasné ochrany, musel vycestovat až po vypuknutí válečného konfliktu.

Jde-li o samotné zrušení žalobcovy dočasné ochrany, kterou původně v ČR disponoval, došlo k němu na základě skutečností, které mu nejsou zřejmé. Do Nizozemska vycestoval za účelem návštěvy přátel, ale není si vědom, že by žádal o dočasnou ochranu.

Vyjádření žalovaného

7. V úvodu svého vyjádření žalovaný konstatoval, že žalobcova žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná z důvodu podle § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina, neboť žalobce není osobou, na kterou by se vztahovalo prováděcí rozhodnutí Rady EU č. 2022/382. Žalovaný tento důvod bohužel zapomněl vyznačit do žádosti, ale minimálně žalobci jej sdělil ústně a zapsal jej do informačního systému.
8. Předpokladem udělení dočasné ochrany z důvodů hodných zvláštního zřetele podle § 52 ZDOC je trvalé soužití s osobou blízkou, která je již držitelem oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, a to v době, kdy došlo k událostem vedoucím k hromadnému přílivu vysídlených osob na území.
9. Žalobce se ale dne 24. 2. 2022, tedy v den, kdy došlo k události vedoucí k hromadnému přílivu vysídlených osob z Ukrajiny, nacházel na území států Schengenského prostoru, a proto není možné žalobci udělit dočasnou ochranu. Jelikož žalobce dne 24. 2. 2022 nebyl na Ukrajině, nemá smysl se vůbec zabývat tím, zda by mohl být považován za osobu blízkou jinému držiteli dočasné ochrany nebo to, zda v jeho případě existují důvody zvláštního zřetele hodné.
10. Důvod nepřijatelnosti žádosti uvedený v § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina je v tomto zákoně zakotven proto, aby správnímu orgánu umožnil nezabývat se žádostmi o udělení dočasné ochrany u cizinců, kteří zjevně nesplňují základní podmínku pro její udělení, a sice že se na ně vztahuje prováděcí rozhodnutí Rady EU č. 2022/382. Toto ustanovení by bylo zbytečné, pokud by každá taková osoba začala tvrdit, že žádá o udělení dočasné ochrany podle § 52 ZDOC. Správní orgán by tak musel neustále vyhotovovat informace o neudělení dočasné ochrany a zbytečně vypisovat, že dočasnou ochranu nelze cizinci vydat, neboť nesplňuje už první z kumulativně stanovených podmínek § 52 ZDOC, a to ke dni vzniku události mající za příčinu hromadný příliv vysídlených osob nepobýval na území Ukrajiny.
11. Žalovaný se ohradil proti tvrzení žalobce o správní praxi žalovaného. Připustil, že je správní praxí automaticky udělit dočasnou ochranu za účelem sloučení rodiny cizincům, kteří splňují podmínky uvedené v § 51 ZDOC, i když nejsou osobami uvedenými v § 3 lex Ukrajina, neboť jejich žádost je nepřijatelná z jiného důvodu. To ale neplatí u § 52

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

ZDOC, protože je zde základním předpokladem pro udělení dočasné ochrany skutečnost, že cizinec pobýval na Ukrajině před 24. 2. 2022 a splňuje podmínky § 3 lex Ukrajina.

12. Argumentaci žalobce nepodporuje též čl. 15 odst. 2 směrnice č. 2001/55/ES, neboť není rodinným příslušníkem držitele dočasné ochrany podle § 51 ZDOC a navíc již není držitelem dočasné ochrany v Nizozemsku.

Replika žalobce

13. Žalobce uznal, že není osobou vysídlenou podle § 3 lex Ukrajina. Nesouhlasí však s formalistickým a restriktivním výkladem žalovaného. Pokud by žalobce splnil podmínku fyzického pobytu na Ukrajině k 24. 2. 2022, nikdy by nemusel žádat o dočasnou ochranu podle § 52 ZDOC. Podmínkou pro udělení dočasné ochrany podle § 52 ZDOC je trvalé soužití osob. I z jazykového výkladu plyne, že se musí jednat o dlouhodobé, pevné soužití dvou osob, které jsou na sobě závislé. Takový výklad nelze zjednodušit, jak to činí žalovaný, podle kterého soužití muselo formálně platit dne 24. 2. 2022 a přesně v tento den spolu musely být tyto osoby na Ukrajině. Trestat žalobce za výjezd z území Ukrajiny den před zahájením ruské invaze by bylo neproporcionální důsledkům, které by potvrzení správnosti nepřijatelnosti mělo.
14. Ani ze znění prováděcího rozhodnutí Rady EU č. 2022/382 ve vztahu ke sloučení rodinných příslušníků nevyplývá, že by se osoba slučující se na rodinné příslušníky musela fyzicky na území Ukrajiny přesně v tento den. Jde o to, zda osoby tvořily v té době rodinu a byly na sobě závislé. Žalobce poznamenal, že veškeré těžké zájmy bylo dlouhodobě na území Ukrajiny, což dokládá i společné bydlení s jeho partnerkou poslední roky před vypuknutím války. Výklad žalovaného nedůvodně zasahuje i do postavení žalobcovy dlouholeté partnerky.

Posouzení věci

15. Soud ve věci rozhodl bez jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. Žalobce s rozhodnutím věci bez jednání výslovně souhlasil, žalovaný se na příslušnou výzvu soudu ani ve stanovené lhůtě, ani až do dne vyhlášení tohoto rozsudku, nijak nevyjádřil. V souladu s § 51 odst. 1 věta druhá s. ř. s. se proto má za to, že s rozhodnutím věci bez jednání rovněž i on souhlasí.
16. Žaloba je důvodná.
17. Soud ve věci předesílá, že ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky spočívající v tom, že a) žalobce byl *přímo*, b) *zkrácen* na svých právech, c) *nezákonným*, d) *zásahem, pokynem nebo donucením* (tedy „zásahem v širším slova smyslu“) správního orgánu, e) který *není rozhodnutím* a f) který byl *zaměřen přímo proti němu* nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno. Není-li byť jen jediná z těchto podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (viz rozsudek NSS ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, č. 603/2005 Sb. NSS).
18. Skutečnost, že postup žalované, v jehož rámci je žadateli o poskytnutí dočasné ochrany fakticky vrácena žádost a jsou mu současně sděleny důvody tohoto vrácení, resp. nepřijatelnosti podané žádosti, lze považovat za zásah, který může být nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., byl již opakovaně vysloven v judikatuře NSS i krajských

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

soudů. Jde totiž o faktický úkon správního orgánu, který kvůli nedostatku formy nemůže být správním rozhodnutím. Z toho důvodu soud nepovažuje za potřebné tyto závěry a jejich důvody na tomto místě znovu hlouběji rekapitulovat (postačí jen konstatovat, že judikatura navazuje na rozhodovací praxi týkající se vrácení tiskopisu žádosti o dlouhodobé vízum, srovnej např. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017, č. j. 7 Azs 227/2016-36, č. 3603/2017 Sb. NSS bod 38).

19. Současně soud konstatuje, že z hlediska požadavku na vyčerpání prostředků ochrany zakotveného v § 85 odst. 1 s. ř. s., neupravuje ani lex Ukrajina, ani ZDOC žádné prostředky nápravy proti vrácení žádosti jako nepřijatelné, jejichž vyčerpání by bylo namísto vyžadovat před podáním zásahové žaloby.
20. Nad rámec uvedeného soud ještě uvádí, že se před rozhodnutím věci zabýval otázkou, zda nejsou dány důvody pro přerušení řízení. Je mu totiž známo, že usnesením NSS ze dne 30. 11. 2023, č. j. 8 Azs 93/2023-37, byly SDEU položeny dvě předběžné otázky: „1. Brání čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES, a to i s ohledem na dohodu členských států, že nebudou uplatňovat čl. 11 této směrnice, takové vnitrostátní právní úpravě, podle které je nepřijatelná žádost o povolení k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany, jestliže cizinec požádal o povolení k pobytu v jiném členském státě nebo jestliže mu bylo povolení v jiném členském státě již uděleno? 2. Má osoba požívající dočasné ochrany podle směrnice Rady 2001/55/ES právo na účinný prostředek nápravy před soudem podle čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie proti neudělení povolení k pobytu členským státem ve smyslu čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES?“ Ze shora provedené rekapitulace obsahu žaloby je zjevné, že odpověď na tyto otázky nemá na nyní projednávaný případ přímý dopad. Není v něm řešena otázka, zda poživatel dočasné ochrany v jednom členském státě může podat přijatelnou žádost o poskytnutí dočasné ochrany v jiném členském státě. Stejně tak není pro projednávaný případ relevantní, zda žalobce je či není poživatelem dočasné ochrany v jiném členském státě. Proto soud nepovažoval za důvodné přerušovat řízení podle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. s odkazem na probíhající řízení o předběžné otázce u SDEU. Ostatně, sám žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že podanou žalobu považuje za „nejspíše skutečně přípustnou, jak tvrdí žalobce“.
21. Po skutkové stránce není mezi účastníky řízení sporu o tom, že se žalobce dne 16. 2. 2024 dostavil na KACPU v Plzni, kde podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Z příslušného formuláře soud zjistil, že žalobce podal žádost coby druh A. Y., nar. X. Dále žalobce sdělil, že dne 24. 2. 2022 pobýval v ČR. Kromě toho dne 25. 10. 2022 požádal o dočasnou ochranu také v Nizozemsku. Z formuláře se dále podává, že žádost byla pracovníkem žalovaného téhož dne, tj. 16. 2. 2024, označena za nepřijatelnou. Konkrétní důvod nepřijatelnosti však na formuláři vyznačen nebyl.
22. K žádosti byly přiloženy i další podklady. Jedná se zejména o přípis k žádosti o dočasnou ochranu, v němž žalobce uvádí, že Ukrajinu musel opustit kvůli situaci těsně před vypuknutím války, kdy z opatrnosti odjel do České republiky, kde získal dočasnou ochranu. Ta mu byla zrušena proto, že později požádal o dočasnou ochranu v Nizozemsku, ale o tom neví, byl tam pouze na návštěvě u přátel. Všechny vazby má v České republice. Dále v tomto dokumentu žalobce odkazuje na § 52 ZDOC, přičemž zdůrazňuje svou domněnku, že jeho případ je hodný zvláštního zřetele, protože se svou družkou tvoří pár již 8 let, přičemž od roku 2019 spolu tvoří společnou domácnost. O vedení společné domácnosti žalobce předložil některé důkazy a další žalovanému nabídl (např. potvrzení sousedů, potvrzení o registraci místa bydliště, společné fotografie z let

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

společného soužití); tyto důkazy jsou součástí správního spisu. Spolužití žalobce a jeho družky pak pokračuje i na území České republiky, a to v Přesticích.

23. Dle § 3 odst. 1 lex Ukrajina: „*Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky uděluje dočasnou ochranu cizincům, na které se povinně vztahuje rozhodnutí Rady.*“ Podle druhého odstavce téhož ustanovení: „*Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky dále uděluje dočasnou ochranu cizinci, který doloží, že a) byl ke dni 24. února 2022 držitelem platného povolení k trvalému pobytu na území Ukrajiny a b) jeho vycestování do státu, jehož je státním občanem, nebo části jeho území, anebo v případě osoby bez státního občanství do státu nebo části jeho území jeho posledního trvalého bydliště před vstupem na území Ukrajiny, není možné z důvodu hrozby skutečného nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.*“
24. Podle § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina: „*Žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže b) je podána cizincem, který není uveden v § 3.*“ Dle druhého odstavce téhož ustanovení: „*Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti; soudní přezkum je vyloučen.*“
25. Žalobce se v projednávané věci brání nezákonnému zásahu žalovaného, který spatřuje v tom, že jeho žádost o dočasnou ochranu vyhodnotil jako nepřijatelnou, aniž by uvedl konkrétní důvod této nepřijatelnosti, resp. aniž by po věcné stránce zkoumal okolnosti, které ve své žádosti a k ní připojených podkladech tvrdil a prokazoval.
26. Soud předesílá, že postup žalovaného v projednávané věci byl nezákonný už z toho důvodu, že na formuláři žalobcovy žádosti o poskytnutí dočasné ochrany ze dne 16. 2. 2024 sice je vyznačeno, že žádost je považována za nepřijatelnou, ale absentuje zde označení důvodu její nepřijatelnosti. To je v přímém rozporu s § 5 odst. 2 lex Ukrajina, podle něhož je ministerstvo povinno sdělit důvod nepřijatelnosti žadateli. Prostředkem tohoto sdělení je právě označení příslušného důvodu v seznamu, který je na formuláři žádosti předtištěn. Ve vyjádření k žalobě sice žalovaný sdělil, že důvodem pro nepřijatelnost žalobcovy žádosti byla skutečnost, že nebylo prokázáno, že žalobce je osobou podle § 3 lex Ukrajina [jde tedy o důvod nepřijatelnosti dle § 5 odst. 1 písm. b) lex Ukrajina], vadu postupu spočívající v tom, že žalobci nebyl důvod nepřijatelnosti jeho žádosti v okamžiku jejího vyznačení, však tím *ex post* zhojit nelze.
27. Žalobní petit však směřuje jiným směrem. Žalobce ve zkratce tvrdí, že nebylo na místě jeho žádost o dočasnou ochranu posoudit jako nepřijatelnou, tedy bez zvážení konkrétních důvodů, jimiž se snažil tvrdit a prokázat, že v jeho případě se jedná o případ zvláštního zřetele hodný, tedy takovým důvodem, na který dopadá § 52 ZDOC. Naopak žalovaný tvrdí, že již z žalobcových tvrzení bylo možno *prima facie* usoudit, že žalobci nelze dočasnou ochranu udělit, protože se dne 24. 2. 2022 vůbec nenacházel na území Ukrajiny.
28. Soud dospěl k závěru, že výklad relevantní právní úpravy žalovaným není správný.
29. Ustanovení § 52 ZDOC zní: „*Osobě blízké cizince požívajícího dočasné ochrany, která není uvedená v § 51 odst. 2, může být udělena z důvodu hodného zvláštního zřetele oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, za předpokladu, že spolu trvale žili v době, kdy došlo k událostem vedoucím k hromadnému přílivu vysídlených osob na území.*“
30. Citované ustanovení tedy umožňuje udělit konkrétnímu cizinci dočasnou ochranu (nejde-li o osobu dle § 51 odst. 2 ZDOC, který upravuje povinnost udělit dočasnou ochranu definovaným rodinným příslušníkům cizince požívajícího dočasné ochrany), za

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

kumulativního splnění těchto podmínek: 1) jde o osobu blízkou cizince požívajícího dočasné ochrany, 2) daný cizinec s touto osobou blízkou, jež požívá dočasné ochrany, trvale žil v době, kdy došlo k událostem vedoucím k hromadnému přílivu vysídlených osob, 3) jde o důvod hodný zvláštního zřetele.

31. V projednávané věci je mezi účastníky sporné naplnění druhého hlediska: zatímco žalobce tvrdí, že se svou družkou žije ve společné domácnosti již od roku 2019 a ve spolužití pokračují i nyní na území České republiky, žalovaný se ve svých závěrech opírá o to, že žalobce opustil Ukrajinu již dne 23. 2. 2022, tedy den před zahájením invaze Ruské federace, tedy fakticky dříve než nastal důvod k hromadnému přílivu vysídlených osob na území. V tom odkazuje i na prováděcí rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382, které rovněž identifikuje právě den 24. 2. 2022 coby den počátku invaze ruských vojsk na Ukrajinu, v jejímž důsledku došlo k hromadnému přílivu vysídlených osob, a v čl. 2 odst. 1 mj. stanoví, že dočasná ochrana se vztahuje na v něm vymezené kategorie „osob vysídlených z Ukrajiny dne 24. února 2022 nebo po tomto datu“.
32. Podle názoru soudu však tímto způsobem nelze při výkladu § 52 ZDOC postupovat. Především z jazykového i systematického hlediska je zřejmé, že ustanovení § 52 ZDOC představuje rozšíření možností pro poskytnutí dočasné ochrany pro osoby, které nejsou jejími primárními adresáty. Právě v tomto smyslu je třeba relevantní právní úpravu vykládat.
33. Pokud ustanovení § 52 ZDOC požaduje, aby cizinec, který podle něj žádá o dočasnou ochranu, trvale žil s poživatelem dočasné ochrany v době, kdy došlo k událostem vedoucím k hromadnému přílivu vysídlených osob, nevylučuje to z možnosti udělení dočasné ochrany ty osoby, které se právě v den, kdy nastala událost vedoucí k hromadnému přílivu vysídlených osob, ve stejném bydlíšti s držitelem dočasné ochrany aktuálně nezdržovaly. Podstatné totiž není, zda tyto osoby sdílely stejnou domácnost v daný okamžik, ale zda spolu *trvale žili v době*, kdy tato událost nastala. Jak je patrné z obou pojmů, „trvale žili“ i „době“, referenční období, ke kterému je třeba zkoumat rozhodující skutečnosti, je delší než právě jeden den, který byl stanoven jako den, kdy došlo k událostem vedoucím k hromadnému přílivu vysídlených osob. Právě k tomuto zkoumání také směřovaly důkazní návrhy předložené žalobcem žalovanému současně s jím podanou žádostí o poskytnutí dočasné ochrany. Zkoumání, zda spolu konkrétní osoby trvale žily v době, kdy nastala určitá událost, se zkrátka nemůže vyčerpat zjištěním, že jedna z nich nebyla v den, kdy došlo k událostem vedoucím k hromadnému přílivu vysídlených osob ve společném bydlíšti.
34. Skutečnost (která je v nynější věci mezi účastníky nesporná), že se žalobce dne 24. 2. 2022 nezdržoval na Ukrajině, jej nemůže automaticky z poskytnutí dočasné ochrany vyloučit. Existuje celá řada důvodů, které žalobce mohly vést k opuštění Ukrajiny v době bezprostředně hrozícího zahájení ruské invaze na Ukrajinu a nikoli všechny automaticky znamenají ztrátu práva na udělení dočasné ochrany. Skutkový stav věci je třeba nejprve na základě konkrétních důkazů postavit najisto a teprve poté je možno činit právní závěry. K tomu je nutné provést správní řízení.
35. Soud navíc zdůrazňuje, že shora nastíněný výklad ustanovení § 52 ZDOC koresponduje i s obsahem prováděcího rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382. To v čl. 14 větě třetí svého odůvodnění konstatuje: „V této souvislosti by členské státy měly být vybízeny k tomu, aby zvážily rozšíření dočasné ochrany na osoby, které z Ukrajiny uprchly krátce před 24. únorem

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

2022v důsledku nárůstu napětí nebo které se těsně před tímto datem ocitly na území Unie (například na dovolené nebo z pracovních důvodů) a v důsledku ozbrojeného konfliktu se na Ukrajinu nemohou vrátit.“ Právě touto cestou se zjevně v § 52 ZDOC vydal i český zákonodárce.

36. Za dané situace tedy není *a priori* možné konstatovat, že žalobce není osobou, na kterou by se vztahovalo prováděcí rozhodnutí Rady (EU) č. 2022/382. Dospěl-li žalovaný k takovému závěru a označil žalobcovu žádost o poskytnutí dočasné ochrany za nepřijatelnou, postupoval nezákonně. Lze uzavřít, že za daného stavu věci bylo vrácení příslušné žádosti žalobci coby nepřijatelné nezákonným zásahem žalovaného.

Závěr a náklady řízení

37. Jelikož soud došel k závěru, že vrácení žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany podle § 52 ZDOC bylo nezákonným zásahem, v souladu s § 87 odst. 2 s. ř. s. výrokem I. tohoto rozsudku tento nezákonný zásah deklaroval a výrokem II. tohoto rozsudku žalovanému přikázal, aby obnovil stav před vrácením žalobcovy žádosti o dočasnou ochranu.
38. Výrokem III. tohoto rozsudku pak soud rozhodl o náhradě nákladů řízení. Při rozhodování o nákladech řízení se soud vyšel z § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož: „*Nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Měli úspěch jen částečný, přizná mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů.*“ Ve věci byl plně úspěšný žalobce, ten však právo na náhradu nákladů řízení neuplatnil a ani z obsahu soudního spisu není zřejmé, že by mu nějaké náklady v souvislosti s tímto řízením vznikly. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Plzeň 24. dubna 2024

Mgr. Jaroslav Škopek v.r.
předseda senátu